

Svitavy '87

Národní přehlídka ruských a sovětských divadelních her

Zpravodaj č. 3

8. listopadu 1987

Patroni a přehlídka

K tomu, aby jubilejní XV. národní přehlídka ruských a sovětských divadelních her, konaná v roce 70. výročí VRSR, měla všechny předpoklady stát se po všech stránkách nejúspěšnější v dosavadní historii, vyvinuly patronátní podniky, závody, družstva, organizace a školy z celého okresu nemalé úsilí. Na svou patronátní činnost se patroni svědomitě připravovali již od prvních okamžiků, kdy se seznámili se soubory vybranými na přehlídku. Obstarali si informace o jednotlivých divadelních inscenacích, o sou-

borech a jejich dosavadní činnosti. Rozvinuli propagační práci tak, aby s obsahem a náplní přehlídkových představení byli seznámeni pracující ve všech patronátních organizacích.

Úvodní večer potvrdil, že hlavní patron nad tímto představením, k. p. Sklo Union Vertex Litomyšl a celá patronátní skupina Litomyšlska se úkolu zhostila na výbornou. V zaplněném sále byli spolu s ostatními pracujícími přítomni představitelé města, hospodářských vedení závodů, družstev, odborových organizací v čele

s předsedou MěV KSČ ing. F. Pokorným.

Uvítání pražského souboru Lucerna v zasedací místnosti ONV se v úterý zúčastnili všichni ředitelé a zástupci ZO ROH patronátních závodů n. p. Vigona a dalších patronátních organizací. Také tento večer patřil k úspěšným. Zajímavou hru zhlédlo zcela zaplněné hlediště pozorných diváků.

Žáci odborných učilišť a středních škol byli citlivě reagující a ukázněným obecenstvem dalšího divadelního představení, které sponstánně předvedli členové MS LŠU a OKS Gottwaldov.

Stejně tak svědomitě se na své přehlídkové večery připravili další patroni v če-

le s OV ČSČK, n. p. Hedva Moravská Třebová, závody Technolen Svítavy, Adast Polička, OV SSM, OV SČSP a všechny organizace NF, které se především podílejí na slavnostním zakončení národní přehlídky v neděli, kdy vystoupí sovětský soubor.

Už dnes můžeme ocenit starostlivost a péči všech patronů o naše milé hosty. Prokazuje se, že na Svítavsku máme divácké zázemí, které dovede vytvořit dobrou atmosféru v hledišti a tím přispět k tomu, aby amatérské soubory předvedly co možná nejlepší výkony. Bez této pomoci a spolupráce si přehlídku ve Svítavách neumíme představit.

Náš
rozhovor

Podnětný seminář

Součástí národní přehlídky byl také seminář nazvaný „Divadelní a filmová interpretace ruské a sovětské dramatické tvorby“. Již třetí ročník tohoto cyklu se uskutečnil ve dnech 6. — 8. listopadu 1987. Jeho účastníci zhlédli i některá představení.

Proto jsme požádali jednoho z organizátorů semináře, soudruha Jiřího Klapku, tajemníka divadelní sekce českého ÚV SČSP, o rozhovor.

Soudruhu tajemníku, jak vlastně tento seminář vznikl?

Před třemi lety vypracoval Ústav pro kulturně výchovnou činnost ve spolupráci s českým ÚV SČSP a Dcmem sovětské vědy a kultury v Praze koncepci cyklu seminářů, které jsou určeny amatérským divadelníkům, pracovníkům metodických kulturních zařízení a aktivistům Svazu československo-sovětského přátelství. Letošní téma bylo současná sovětská dramatika.

Co bylo obsahem semináře?

Účastníci viděli čtyři divadelní představení a ukázky z filmů Krutá romance, Prémie, Fúete, Pět večerů, Beze svědků, Ještě jednou o lásce atd. Nově jsme zařadili i video-projekci, kde byl mj. i záznam představení moskevského Divadla leninského komsomolu — rockové opery „Juno a Avos“. Součástí byla také účast na představení Studentského divadla Moskevské státní univerzity a beseda s tímto souborem. Osvědčeným vedoucím semináře byla PhDr. Vlasta Smoláková, CSc., z filozofické fakulty UK Praha a zajímavým doplněním přednáška docentky Galiny Maximovny Slonské, CSc., zástupkyně ředitele pobočky Institutu ruského jazyka a literatury v Praze.

Soudruhu tajemníku, patříte ke stálým spolupracovníkům svitavské národní přehlídky a aktivně se podílíte na její realizaci, jste v úzkém kontaktu s amatérskými i profesionálními uměleckými kolektivy. Jaké další akce z oblasti ruské a sovětské dramatické tvorby připravujete v nejbližším období?

V předvečer sjezdu české organizace Svazu československo-sovětského přátelství, který se uskuteční ve dnech 14. — 15. listopadu v Praze, vystoupí v kulturním programu také amatérští divadelníci. Na základě ohlasu svitavské přehlídky vznikla myšlenka uskutečnit podobnou akci i pro profesionální divadla. První ročník se koná ve dnech 6. — 9. prosince 1987 v mosteckém Divadle pracujících a protože se v současné době ukazuje, že inspirace mezi amatéry a profesionály může fungovat oběma směry, zahajuje letos tuto přehlídku nejinspirativnější představení z amatérské přehlídky ve Svitavách.

To je zajímavá myšlenka a věřím, že přehlídka bude mít široký ohlas. Jaké umělecké kolektivy přijedou do Mostu?

Na základě výběru nejlepších představení pozval hlavní pořadatel — Svaz českých dramatických umělců — na národní přehlídku do Mostu činohru Národního divadla z Prahy, Laternu magiku, Divadlo na Vinohradech, Činoherní klub, Divadlo Na provázku a další scény — celkem devět kolektivů.

Už jsme naše čtenáře informovali o slavnostním setkání svitavských organizátorů národní přehlídky s představiteli českého ÚV SČSP a MK ČSR v klubu Aurora v Praze, na kterém byla nejzasloužilejším pracovníkům předána vyznamenání českého ÚV SČSP. Dalšího vysokého ocenění se dostalo nyní soudruhu Jaroslavu Suchému, předsedovi organizačního štábu NP RSDH a místopředsedovi ONV ve Svitavách.

Soudruh Jaroslav Suchý byl 5. listopadu 1987 v Praze vyznamenán medailí „Kulturou a uměním za rozvoj československo-sovětského přátelství“ ÚV SČSP. Tato medaile, kterou v letošním roce společně obdrželi mj. i národní umělec Karel Gott a kolektiv Národního divadla v Praze, je oceněním dlouholeté a obětavé práce soudruha Suchého, který se v čele organizačního štábu svitavské národní přehlídky zasloužil o její rozkvet, — o propagaci ruské a sovětské kulturní tvorby. Srdečně mu blahopřejeme a do další práce přejeme hodně úspěchů.

Soudruhu tajemníku, děkujeme vám za rozhovor a těšíme se s vámi na další spolupráci v oblasti dobrého divadla.

Mladí divadelníci z Gottwaldova

Hosty letošní národní přehlídky byl i kolektiv Malé scény LŠU a OKS z Gottwaldova, který přivezl do Svitav inscenaci hry A. S. Makarenka „Začínáme žít“.

Je to sympatický soubor, který hraje s chutí a elánem, patří k vyspělým kolektivům a právem jsme tedy byli zvědaví na jeho vystoupení ve Svitavách.

Protože kolektiv nebyl zařazen do soutěžní části přehlídky, porota nehodnotila, hodnotili však diváci, a to příznivě. Obecenstvo, které tvořili žáci svitavských

středních škol, bylo velmi pozorné a citlivě reagovalo na dění na jevišti. Je to pochopitelné, mladý kolektiv hrál pro mladé diváky. Oceňovali jsme velmi dobrou pohybovou techniku, radost ze hry i působivé zařazování písní do divadelního textu. Scéna i kostýmy byly funkční a dětem se v nich určitě dobře hrálo.

Představení viděli i členové okresní kulturní komise a jich jsme se zeptali na jejich dojmy.

„Bylo to velmi příjemné odpoledne, viděli jsme dobré herecké výkony a spontánní radost ze hry a pohybu. Trošku na škodu bylo to, že ne všichni zvládli ten velký prostor jeviště, místy bylo špatně rozumět. To ale nemění nic na skutečnosti, že se nám představení líbilo a opět bychom se s tímto kolektivem chtěli v budoucnu ve Svitavách setkat.“

Tolik slova členů okresní kulturní komise a my jen dodáváme, že i ostatní diváci byli spokojeni, a to je nejvyšší ocenění, které soubor může jen těšit.

Letos poprvé vystupoval na přehlídce Divadelní soubor Domu kultury SVIT Gottwaldov. Vybral si hru V. Konstantinova, B. Racera s překladem J. Mikuláškové „Penelopa“. Soubor patří k vyspělým kolektivům, o čemž svědčí i účast v zahraničí, rovněž ve Svitavách zaujal.

Ze Slovenska přijel na svitavskou přehlídku vítěz Stanislavského poháru — kolektiv M-divadla ze Senice nad Myjavou s inscenací Gogolovy *Ženitby*. Rovněž on se ve Svitavách líbil.

Hovoříme se soubory

K vzácným hostům letošní přehlídky patří sovětský soubor Studentské divadlo Moskevské státní univerzity M. V. Lomonosova. S jeho představiteli — vedoucím souboru Tajmurazem Musajevičem Karajevem a režisérem Jevgenijem Josifovičem Slavutinem jsme si našli chvíli na malý rozhovor.

Jak hodnotíte možnost zúčastnit se svitavské přehlídky?

Náš soubor se zúčastnil doposud dvou festivalů v Moskvě a jednoho v Pobaltí. Váš festival má velký význam pro výměnu kulturních hodnot, což je předpokladem k vzájemnému porozumění. Těší nás kladný vztah vašich amatérských souborů k naší klasice i současným dílům sovětské dramatiky.

Jaké jsou vaše první dojmy z pobytu v Československu?

Jsmo dojatí vřelým přijetím, pozorným vztahem organizátorů k nám. Město Svitavy se nám líbí a cítíme se tu prostě jako doma.

Na přehlídce se v neděli představíte hrou sovětské autorky Niny Sadurové Podivná osoba. Jak dlouho ji máte na repertoáru?

Od premiéry v únoru 1987 jsme ji hráli třináctkrát v univerzitním kulturním domě na ulici Gercena. Z toho jednou na festivalu Klub '87, což je v našem kulturním životě novinka. Představují se na něm soubory naší tvůrčí avantgardy ze všech možných oblastí a uměleckých směrů.

Jak hru přijímalo vaše obecenstvo?

Různě. Někteří nepochopili filozofický podtext hry. V anketách, které jsme uspořádali, se vyskytly protichůdné názory. Od nadšení až po odmítnutí. Je to náročná hra.

Čím to asi je?

Víte, asi tím, že nestandardní hra vyžaduje nešablonovité myšlení. Jako nás život staví do nových situací, kdy si musíme přiznat to, co jsme si doposud nepřipouštěli, vyžaduje také tato hra nové myšlení.

Nebyla taková látka pro malý soubor obtížná?

Je to paradox: čím obtížnější hra, tím snadněji se nám se souborem pracovalo.

To znamená, že je spokojenost s výsledkem?

Odpověď lze aforismem: pokud člověk nejde dopředu, jde zpátky. Nemůžeme být proto nikdy plně spokojeni. Každé představení se vyvíjí a vždy na něm najdeme nerealizované nápady. To ukazuje, že každá hra je stále živoucí organismus...

Děkujeme a přejeme vašemu nedělnímu vystoupení plný zdar.

Z tiskové besedy s redaktorkou Zemědělských novin

U příležitosti konání XV. národní přehlídky ruských a sovětských divadelních her se 4. listopadu v odpoledních hodinách uskutečnila tisková beseda s redaktorkou Zemědělských novin s. Cimickou. Zúčastnila se jí porota, dále zástupkyně ministerstva kultury ČSR dr. Z. Malcová, vedoucí divadelního oddělení ČKVV s. Lenka Lázniovská, dále pak Jiří Klapka, tajemník divadelní sekce ČOV SČSP, a zakládající členové svitavské národní přehlídky — předseda organizačního štábu, místopředseda ONV Jaroslav Suchý, šéfredaktor Lidového divadla ve Svitavách Jiří Karesš, ředitel SK ROH Svitavy a další, přítomna byla rovněž Mirka Čisáková, metodička pro divadlo KKS Hradec Králové.

V úvodu s. Cimická hovořila o tom, že Zemědělské noviny věnují velkou pozornost amatérskému divadlu, vždyť 50 procent čtenářů tohoto deníku je na vesnici, a nejen divadlu, všem aktivitám ZUČ. Znájí téměř všechny kolektivy, které ve Svitavách vystupovaly a přehlídku ruských a sovětských her sledují od začátku.

A pak už se rozproučila živá beseda. Nejdříve hovořil s. Jiří Karesš. Vyličil začátky přehlídky v roce 1972, založené u příležitosti 55. výročí VRSR a 50. výročí vzniku SSSR. Tehdy se zrodil festival, který přerostl rámcem okresu, měl velký úspěch, proto byl v závěru ministerstvem kultury ČSR vyhlášen od roku 1973 jako národní přehlídka. Vzpomněl i na ty další spolupracovníky, kteří stáli u zrodu, ale bohužel nejsou mezi námi, jako např. místopředseda ONV s. Ladislav Kadlec nebo vedoucí odboru kultury s. Jan Hiller.

Soudruh Suchý hovořil o velké tradici amatérského divadla, která je na okrese a především ve Svitavách, vyzdvihl práci Lidového divadla, které stálo u zrodu národní přehlídky a vždy mělo na svém repertoáru díla ruských a sovětských dramatiků. Pozitivně hodnotil tu skutečnost, že zatímco v začátcích přehlídky se hrála především díla klasická, v současné době se stále ve větší míře objevují díla současných sovětských autorů.

Specifičnost národní přehlídky spočívá v tom, že jí doslova žije celý okres a velice záslužná je činnost patronátních závodů, JZD, škol, společenských organizací NF a dalších institucí.

Dominantní postavení při přehlídce má OV SČSP, zejména v péči o sovětské soubory. Dále hovořil o tradici představení pro bezpráspěvkové dárce krve.

„Do budoucna je však třeba,“ uvedl dále s. Suchý, „aby bylo více titulů současných sovětských her, které řeší obdobné problémy jako u nás a které by si určitě získaly velký zájem ze strany divadelních souborů.“

Jednotliví členové poroty, zejména předseda, pak hovořili o tom, jakým způsobem se nové tituly zabezpečují. Žádná hra nemůže být rozmnožena, pokud neprojde československou premiérou, což je velmi zdlouhavé a nepružné.

V besedě padly také názory na to, zda by nebylo dobré rozšířit obsah přehlídky i na díla současných socialistických autorů, ale schválený festival zájmové umělecké činnosti do roku 1990 zatím o žádných rozšířeních nehovoří. Jednotliví účastníci besedy rozebírali situaci i v ostatních oblastech sovětského umění, hovořilo se o filmu, literatuře.

Závažná byla připomínka s. Čisákové, že se zatím do Svitav nedostává větší počet metodiků a zájemců o dobré amatérské divadlo, že se nezúročuje ta dobrá a potřebná práce, která se ve Svitavách organizuje. Svitavy by se pro všechny zájemce měly stát skutečnou tvůrčí dílnou, jako je tomu např. v Hronově, ale i na jiných vrcholných přehlídkách.

Velice se při besedě hovořilo také o účasti sovětských souborů. Výborné kolektivy vystupovaly ve Svitavách už sedmkrát a v letošním roce jsme přivítali další, tentokrát Studentské divadlo Moskevské státní univerzity. Jejich účast je přínosem a inspiračním představením, které v neděli uvidíme, dá jistě řadu podnětů pro další práci našich amatérských souborů.

Nemohli jsme všechny náměty zachytit, bylo jich opravdu hodně, chceme se však s našimi čtenáři podělit alespoň o některé.

Jistě i vy, vážení čtenáři, máte řadu námětů a zkušeností, zejména vy, kteří do Svitav jezdíte častěji. Podělte se o ně s námi, rádi jich využijeme.

Slovo poroty

Divadelní studio DK ROH Pramet Šumperk, Kazys Saja: Býk Klemens.

Soubor si vybral pro své vystoupení velmi náročnou, metaforickou a poetickou hru litevského dramatika K. Saji Býk Klemens. Hra prošla i profesionálními jevišti, ale ne v takové inscenační frekvenci. I profesionální tvůrci cítili rozpaky a problém, jak hru převést na jeviště. Pokus Šumperských má řadu problémů, z nichž chci uvést alespoň několik určujících:

Souboru se nedaří pod vedením S. Wanieka dostat poetickému textu a dosáhnout odpovídající stylizace.

Ani redukce textu předlohy, škrtý, nepomohly k zvýraznění základních linií, spíše význam zamlžují.

Statická režie pracuje sice s kolektivem herců, ale organizuje představení pouze jako řetěz replik, ne scénického dění.

Vhodně se nezopakuje ani výtvarná stránka, ani hudební party, které zbytečně pomíjejí písně v textu a pracují s vlastními.

Zdá se, že si soubor a jeho režisér zvolili příliš velké sousto, které se jim nepodařilo zvládnout.

Martin Hrabák

Hodnocení diváků:

1 — výborně	124 hlasy, tj. 52,5 %
2 — dobře	93 hlasy, tj. 39,4 %
3 — průměrně	19 hlásů, tj. 8,1 %

Divadelní soubor J. K. Tyl KaSS Jablonec nad Nisou si šťastně zvolil satirickou komedii V. Šukšina Ctihodní nebožtíci (Energičtí lidé), která útočí na některé problémy v oblasti současné morálky. Šukšin si zde bere na mušku ty, kteří nade všechno stanoví vlastní prospěch a zisk a dovedou se „iniciativně a energicky“ obohacovat na úkor společnosti.

Jablonecký soubor podřídil vše zvýraznění tohoto autorova záměru. Pro jeho vyjádření zvolil satirický žánr, nesnažil se psychologicky motivovat postavy a vytvářet složité situace, ale v jisté nadsázce postihnout takto traktovaný anekdotický příběh. Inscenace však postrádá gradaci a pointování situací, přesný vnitřní rytmus a důslednost ve zvolených hereckých prostředcích. Problematicky působí

Grigorij Gorin — Thyl Ulenspiegel. To je titul, který na XV. národní přehlídce přivezl Divadelní soubor TJ Sokol Nový Hrádek.

režijní řešení kolektivních scén, které jsou sice přehledné, ale málo dynamické a občas stereotypní. Někteří představitelé se také nevyhnuli obecné charakteristice postav, i když na druhé straně se v inscenaci objevují i některé plastičtější herecké výkony (Aristarch, Dobrák), nepřiliš šťastné řešení prostoru bytu zavádí inscenátory i diváka, který se v něm může těžko orientovat. Přesto se v inscenaci do značné míry podařilo sdělit její aktuální myšlenku, což dokládá příznivá odezva u publika, jež se zde setkává s nedostatky, které i jeho denně provázejí.

Jana Paterová

Hodnocení diváků:

1 — výborně	178 hlásů, tj. 64,03 %
2 — průměrně	95 hlásů, tj. 34,17 %
3 — slabě	5 hlásů, tj. 1,8 %

Ještě jedním snímkem připomínáme páteční představení Penelopa.

Besedy se soubory

Tradičně dobře jsou přijímány pravidelné besedy členů odborné poroty se soutěžícími soubory. Porota vždy usiluje o to, aby nejen objektivně zhodnotila klady a nedostatky uvedených představení, ale četnými užitečnými radami pomáhá souborům v jejich další práci.

Za tuto záslužnou činnost jí patří naše upřímné poděkování.

Národní přehlídka ruských a sovětských divadelních her

ZPRAVODAJ č. 3 — vydává organizační štáb národní přehlídky.

Texty připravili J. Strouhal a L. Kružíková, odpovědný redaktor L. Kružíková.

Náklad 400 ks. Svitavy dne 8. 11. 1987.

Tisk: Východočeské tiskárny, n. p., provoz Litomyšl. Povoleno odborem kultury ONV pod kódem 361/87.